

σιδηρουργείου. Ἡ ἐμφάνισις τοῦ ξένου διέκοψεν, ἐννοεῖται, τὴν συζήτησίν των περὶ τῆς ἀξίας καὶ τοῦ χαρακτῆρος τοῦ ἐν Ἀθήναις πρωθυπουργοῦ.

— Ἀγγλος θὰ εἶναι, εἶπεν ὁ εὐειδὴς Μῆτρος, διακόπτων τὸ κάπνισμά του, καὶ προσηλόνων ἐπὶ τοῦ Λανέκ ὑποπτον βλέμμα.

— Δὲν μοιάζει Ἀγγλος, — τόσον μελαγχρινός, υπέλαβεν ὁ Μιχάλης, ὁ μαραγκός. — Ἰταλὸς πρέπει νὰ εἶναι.

— Αἶ, χαζέ, ἀπεκρίθη ὁ Μῆτρος ὑπεροπτικῶς, μὴν εἶναι ὅλοι οἱ Ἀγγλοι ξανθοὶ καὶ ἀσπροκόκκινοι; Δὲν τὸν βλέπεις ἀέρα ποῦ σοῦ τὸν ἔχει; Μόνον οἱ Ἀγγλοι σὲ κυττάζουν ὥσάν νὰ εἶναι αὐτοὶ ἔς τὸν κόσμον καὶ ὄχι ἄλλος. Τί ὑπερηφάνευσάνται καὶ αὐτοὶ; τί κορδόνονται; Δέκα ἥρωές των δὲν ἀξίζουν ἓνα δίκόν μας.

— Σωστὰ τὰ λέγεις, Μῆτρο, εἶπεν ὁ συμβιβαστικὸς Μιχάλης. Ἄν εἶγε ἓνα Μιλτιάδην ἢ Ἀγγλία, τὰ ἄλλα ἔθνη θὰ ἔπρεπε νὰ χαντακωθοῦν! Ποιὸν θ' ἄφινε αὐτὴ νὰ ζήσῃ! Μὲ τόσους καὶ τόσας ἥρωας ἐμεῖς, καπνίζομεν ἥσυχοι τὰ σιγάρα μας καὶ ἀφίνομεν τὸν δρόμον ἐλευθερον εἰς τοὺς ἄλλους. Ὁ Ἀγγλος, ὅταν ταξειδεύῃ, περιπατεῖ εἰς τοὺς ξένους δρόμους μὲ ὕψος . . . ὥσάν νὰ εἶναι πολλή του καλοσύνη ποῦ μόνον σὲ παραμερίζει καὶ δὲν σὲ τσαλαπατεῖ.

— Τί νὰ σᾶς πῶ, υπέλαβε καὶ ὁ Γιάννης, ὁ σιδηρουργός. Ἀλήθεια, ἡ Ἀγγλία ἔχει τὸ κακὸν νὰ ἀπλῶνῃ παντοῦ τὸ χερί της καὶ ν' ἀρπάζῃ ὅ,τι ἔμπορε. Εἶναι ὅμως πλούσιος τόπος, κ' ἔχει ἔς τὸν νοῦν της καὶ τὴν Ἑλλάδα. Ὅσον διὰ τὸ Λονδίνον, φαίνεται πῶς εἶναι μεγάλη χώρα. Ὁ Μαρέγκος . . . τὸν γνωρίζεις, ὁ πλοίαρχος τῆς *Ιριδος*, ἔμειν' ἐκεῖ μίαν ἐβδομάδα ἀλλὰ καθὼς μοῦ ἔλεγε, δὲν ἐτολμοῦσε νὰ ξεμυτίσῃ ἀπὸ τὸ ξενοδοχεῖον. Τόσος κόσμος καὶ κακὸν εἶναι εἰς τοὺς δρόμους! Εἰς τὸν σταθμὸν τοῦ σιδηροδρόμου, λέγει, πενήντα τραῖνα φεύγουν καὶ ἔρχονται τὴν ἰδίαν ὥραν. Μοῦ ἔκαμε ὄρκον ὅτι ἐμέτρησεν ἕως τὰ τριάντα καὶ ἔπειτα ἐξελίσθη δὲν ἠμπόρεσε νὰ μετρήσῃ παρῑπάνω. Ὅταν ἐπήγαγε, λέγει, μὲ τὴν ἄμαξάν, ἔκλειε τὰ μάτια καὶ τ' αὐτιά του, ἀπὸ τὸν φόβον μὴ τὸν πλακώσουν χιλιάδες ἄμαξαι ὅπου ἔτρεχαν ὁλόγυρά του ὅσας ἀστραπή. Νὰ περάσῃς, λέγει, ἀπὸ τὸ ἐν πεζοδρόμιον εἰς τὸ ἄλλο, πρέπει νὰ χάμῃς τὸν σταυρόν σου. Τόσον εἶναι τὸ πλάτος τοῦ δρόμου καὶ τόση ἡ κίνησις!

— Ἀπὸ ὅσα σοῦ λέγει ὁ Μαρέγκος νὰ πιστεύῃς τὰ μισὰ, ἀνεφώνησεν ὁ Μῆτρος. Τὰ ἔχει εὐκολὰ τὰ ψεύματα. Κ' ἐμένα μοῦ τὸ εἶπαν ὅτι ἡ Λόνδρα εἶναι μεγάλη, περισσότερον καὶ ἀπὸ τὰς Ἀθήνας. Ἀλλὰ δὲν πιστεύω ἐγὼ ὅ,τι καὶ ἂν ἀκούσω. Θέλω καὶ μόνος μου νὰ κρίνω. Ὅχι ὅτι γνωρίζω τὰς Ἀθήνας· δὲν ἐπῆγα ἀκόμη ἕως ἐκεῖ. Ἀλλὰ ξέρω ὅτι εἶναι ἡ ὠραιότερα πόλις τοῦ κόσμου. Αἱ Ἀθηναὶ ἦσαν Ἀθηναὶ πρὶν ν' ἀκού-

σθῇ καὶ ἡ Λόνδρα καὶ τὸ Παρίσι. Δὲν τὸ ξεύρεις ὅτι ἕως καὶ ἀπὸ τὴν Ἀμερικὴν ἔρχεται κόσμος νὰ βλέπῃ τὴν πρωτεύουσάν μας, καὶ ὅτι ἔβαλαν φύλακας ἐπάνω εἰς τὴν Ἀκρόπολιν νὰ μὴν ἀφίνομεν νὰ μᾶς παίρουν ἀπ' ἐκεῖ μάρμαρα διὰ φυλακτά; Ποιὸς ἀπὸ μᾶς ἐπῆγε ποτὲ νὰ πάρῃ φυλακτὸν ἀπὸ τὴν Λόνδραν, ἢ ἀπὸ τὴν Ἀμερικὴν;

— Σωστὰ τὰ λέγεις, Μῆτρο, εἶπε καὶ πάλιν ὁ Μιχάλης. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ Γλάδστων, ὁ πρωθυπουργὸς τῆς Ἀγγλίας, ἔχει ἔς τὴν καρδιά του τὴν Ἑλλάδα περισσότερον καὶ ἀπὸ τὸν τόπον του. Ἀς εἶχαμεν πόλεμον καὶ θὰ μᾶς ἔστειλε βοήθειαν, ὅσῃν θέλομεν.

— Δὲν τὴν ἔχομεν ἀνάγκην τὴν βοήθειάν του, εἶπε μεγαλοπρεπῶς ὁ Μῆτρος, ρίπτων κατὰ γῆς τὸ σιγάρον του. Οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες μόνοι των ἐδιώρθωσαν τοὺς Πέρσας!

Ἄλλ' ὁ Γιάννης δὲν ἐγνώριζε τίποτε περὶ Περσῶν, ὥστε δὲν τὸν πῇχαρίστησε διόλου ἢ ἐπιδειξίς τῆς πολυμαθείας τοῦ Μῆτρος, καὶ ἠθέλησε ν' ἀλλάξῃ ὁμιλίαν.

— Ποῦ θὰ κυνηγήσετε αὔριον; ἠρώτησε.

— Ἐγὼ θὰ πάγω πρὸς τὰ Κούμαρα, ἀπεκρίθη ὁ Μῆτρος.

— Δὲν ἔχει κυνήγι ἐκεῖ, εἶπεν ὁ Γιάννης. Ἐγὼ πηγαίνω ἔς τὴν Μουσουλῶν. Τὴν ἄλλην Κυριακὴν ἐσκότωσα ἐκεῖ ἓνα σωρὸν τρυγόνια· δὲν σοῦ λέγω σιταριθραὶς καὶ μικροπούλια· ἄλλο τίποτε ἐκεῖ!

Ἐν τῷ μεταξῷ ὁ Λανέκ, ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ Ἀριστείδου διῆλθε τὸ χωρίον, ὑπὸ τὰ περίεργα βλέμματα καὶ τὰ σχόλια ὄλων τῶν κατοίκων, διέβη τὸν χεῖμαρρον, ἐπέρασε τὸν ἀνεμόμυλον ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ λόφου καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν ἀμπελῶνα, πρὸ τῆς οἰκίας τοῦ Τελάχου. Ἦτο κατὰκοπος τόσον, ὥστε διὰ νὰ καταβῇ ἀπὸ τὸν ἡμίονον ἐστηρίχθη εἰς τὸν ὦμον τοῦ Ἀριστείδου καὶ μὲ βήματα βραδέα ἀνῆλθε μέχρι τῆς θύρας τῆς οἰκίας. Τὴν ἤνοιξεν ἡ Ἀνουτσίατα, μὲ τὸ πρόθυμον «Καλῶς ὠρίσατε» εἰς τὰ μειδιῶντα χεῖλη, κατόπιν της δὲ ὁ γέρον οἰκοδεσπότης ἦλθε σπεύδων καὶ ἐδεξιῶθη φιλικῶς τὸν ξένον. Ἄλλ' ἦτο τόσον ἀδύνατος καὶ τόσον ἀπνηυδημένος ὁ Λανέκ, ὥστε μόλις ἠδυνήθη νὰ ψιθυρίσῃ τὰς εὐχαριστίας του, ὁδηγούμενος πρὸς τὸν σοφᾶν, ὅπου κατέπεσε.

Ἀς τὸν ἀφώσωμεν ἐκεῖ ἐξαπλωμένον, ἀποκαμωμένον, μὲ τὰ μέλη πονεμένα, συναισθανόμενον τὴν ἀνάγκην ὑπνοῦ μᾶς ὁλοκλήρου ἐβδομάδος διὰ νὰ συνέλθῃ καὶ ἀναλάβῃ τὰς δυνάμεις του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΔ'.

(Ἐκ τοῦ ἡμερολογίου τοῦ Λανέκ)

Βωδὴ εὐγλωττία.

«Παρὰ πᾶσαν ἐλπίδα, ὕστερον ἀπὸ τὴν γθεσινήν μου κούρασιν, ἐξύπνησα σήμερον τὸ πρω-

ἀναπαυμένος καὶ εὐχριστημένος, καὶ μόνον συνησθαι νόμην τὴν ἡδονὴν τοῦ νὰ μένω ἡσύχως ἐξαπλωμένος εἰς τὰ μαλακὰ, λεβαντομυρισμένα μου σινδόνια. Ποτὲ μου δὲν ἐκοιμήθην εἰς στρώμα ἀναπαυτικώτερον, ποτὲ μου δὲν ἐξύπνησα εἰς ραιδρότερον δωμάτιον. Τί φῶς γύρω μου! Πόσον δροσερὰ καὶ καθαρὰ τὰ πάντα! Ἀπὸ τ' ἀνοιχτὰ παραθυρόφυλλα ἔβλεπα ἐκ τῆς κλίνης μου τὰ δένδρα ὅπου τὰ πτηνὰ εἶχον τὰς φωλεάς των, καὶ πέραν, εἰς τοὺς κήπους, ἠκούοντο κατὰ χιλιάδας κελαδοῦντα τὰ σμήνη των. Ἡ πρωϊνὴ συναυλία των, κατὰ τὴν ὥραίαν αὐτὴν χειμερινὴν ἡμέραν, εἶχέ τι τὸ περίεργον. Ἠρχισε μὲ ἐλαφρὸν τερέττισμα, τοῦτο δὲ βαθμωδὸν ἤϋξανε, ἤϋξανε, μέχρις οὐ ἐξεγύθη εἰς κυματισμοὺς μεγάλους καὶ ἔκρουε μὲ πλημυύραν ἤχων τὰς ἀργυρὰς πύλας τῆς πρωϊάς. Ἀντήγει εἰς τὰ κλειστὰ παράθυρα, ὡς χάλαζα μαστιζούσα τὴν γῆν. Κατ' ἀρχάς, μισοκοιμισμένος ἀκούει, ἐνόμισα ὅτι ἀνοιζάν οἱ οὐρανοὶ καὶ βρέχει ποταμωδόν, ἀλλ' ὅτε συνῆλθα καὶ εἶδα ἔξω τὸν κόσμον φωτιζόμενον βαθμωδὸν ἀπὸ τὸν ἀνατέλλοντα ἥλιον, τότε ἐνόησα πόθεν ἡ βοή.

Τὸ θερμὸν φῶς τῆς ἀνατολῆς ἐρόδισεν ὀλίγον κατ' ὀλίγον τὸν ὠχρὸν οὐρανόν, ἐλεύκανε τὴν δύουσαν σελήνην, καὶ ἐστόλισε τὸ ζενίθ μὲ γαλανὰς ἀντανακλάσεις. Ἡγέρθην, ἤνοιξα τὸ παράθυρον, ἔπεσα πάλιν εἰς τὴν κλίνην μου, καὶ ἤκουα προσηλωμένος τὴν ἐπιτεινομένην ἀντήχησιν τῆς παραδόξου ἐκείνης ἀρμονίας. Ὁ ἦχος ἐφαίνετο προβαίνων κυκλοτερώς, ἐνδυναμούμενος ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον, ὥσπν νὰ εἶχον συναχθῇ ἐκεῖ ὅλων τῶν κήπων καὶ ὅλων τῶν δασῶν τὰ πτηνὰ καὶ νὰ ἐπέτων γύρω καὶ γύρω, περὶ τὸ σημεῖον τοῦτο τῆς γῆς, εἰς χορὸν πτερωτόν, χορὸν ἐξάλλου εὐθυμίας. Μοῦ φαίνεται ὅτι ἀπεκοιμήθην καὶ πάλιν, ἢ ἄλλως ὠνειρευόμην μὲ τοὺς ὀρθαλμοὺς ἀνοικτούς. Ὅτε ἔστρεψα ἐκ νέου τὸ βλέμμα πρὸς τὸ παράθυρον εἶδα ἔξω, μακρόθεν, τὴν ἡλικιωμένην νόστιμον, κοντὴν γυναῖκα, ἡ ὁποία χθὲς τὸ ἑσπέρας μοῦ ἤνοιξε τὴν φιλόξενον θύραν. Ἐπεριπάτει ζωηρῶς πρὸς τὸ χωρίον κάτω, μὲ στάμνιν εἰς τὸν ὦμον, καὶ μὲ τὸν νευρώδη μελαχρινόν της βραχίονα ἐστραμμένον γύρω τῆς κεφαλῆς πρὸς ὑποστήριξιν τῆς λαγῆνου. Μὲ πόσιν εὐχαρίστησιν παρηκολούθουν τὸν βηματισμόν της. Ἐφαίνετο τόσον πρόθυμος, τόσον δραστήρια, τόσον ζωντανὴ ἡ καλὴ ἐκείνη γραῖα ἡ λάμψις τοῦ ὀρθαλμοῦ της ἐμαρτύρει ὅχι μόνον φαιδρότητα, ἀλλὰ καὶ εὐτραπελίαν ἢ ἐλαφρὰ ρυτίς, ἡ περικυκλοῦσα τὸ στόμα της, ἐφαίνετο ὡς ἔχνος διαρκὲς ἡσύχου γέλωτος. Τὴν ὑπέθεσα μητέρα τοῦ νέου, ὁ ὁποῖος μοῦ ἐχρησίμευσε χθὲς ὡς ὁδηγὸς κατὰ τὴν ἀξιωμακρόνιστον ὁδοιπορίαν μου.

Τὴν μονήρην ἡσυχίαν μου διέκοψεν ἐπὶ τέλους ἡ Ἀνουντσιάτα εἰσελθοῦσα εἰς τὸ δωμάτιον.

Μοῦ ἔρρεν ἐπὶ δίσκον τὸν καρὲν μου, μὲ κουλούρια καὶ ὀλίγα σιγάρα· ἀπέθεσε πλησίον μου τὸν δίσκον, μοῦ ἤγγισε θωπευτικῶς τὴν χεῖρα καὶ ἐστάθη ἐμπρὸς μου μὲ μειδιάμα μητρικῆς ἀγαθότητος εἰς τὰ χεῖλη.

— Πῶς ἐκαλοκοιμηθήκατε, κύριε, — ἠρώτησε.

— Πέρισμα! — Εἶμαι ἑτοιμος, ἐπρόσθεσα γελῶν, νὰ ξανακίμω τὴν χθесινὴν ὁδοιπορίαν.

Ἀροῦ ἐπῆρα τὸν καρὲν, μὲ παρεκάλεσε νὰ μὴ σηκωθῶ ἀκόμη, μοῦ ἔδωκε ν' ἀνάψω τὸ σιγάρων μου, καὶ ἐξῆλθεν ἀθορύβως μὲ τὸ ἐλαφρόν της βάδισμα. Μόλις ἤρχιζα ν' ἀπολαύω καὶ πάλιν τὴν τέρψιν τῆς ἡσυχίας, ὅτε ἡ θύρα ἠνοιγῆθη, καὶ εἰσῆλθεν ὁ Ἀριστείδης. Εἶναι ἀληθῶς ἀδικολόγητον νὰ ἔγης ἀντιπάθειαν πρὸς ἓνα ἄνθρωπον διὰ μόνον τὸν λόγον ὅτι δὲν σοῦ ἀρέσουν τὰ μοῦτρα του. Φαίνεται καλὸς ἄνθρωπος ὁ Ἀριστείδης, ἀλλὰ μ' ἐρεθίζει μέχρις ἀγανακτήσεως ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖον μεταφέρει τὸ βάρος τοῦ εὐλυγίστου σώματός του ἀπὸ τὸν ἓνα πόδα εἰς τὸν ἄλλον, καὶ ἡ ἔξις τοῦ νὰ θωπεύῃ τὴν κανονικὴν του μύτην μὲ τὸν λιχανόν του. Ἀμα τὸν ἔχω ἐμπρὸς μου περιμένω ἀνυπομόνως ν' ἀρχίσῃ αὐτὰ του τὰ καμώματα, ἅμα δὲ ἀρχίσῃ, μὲ καταλαμβάνει ἀκατάσχετος ἐπιθυμία νὰ τὸν ξυλοκουπῶ! Εἰσῆλθεν εἰς τὸ δωμάτιον μὲ ὕψος προσήνους οἰκειότητος, ἐπῆρε ἀπρόσκλητος μίαν καθέκλαν, ἐκάθισε, ἐμειδιάσε προστατευτικῶς, ἔλαβε καπνόν, ἠτοίμασε τὸ σιγάρων του, καὶ μοῦ ἀπηύθυνε τὸν λόγον εἰς ἀκατάληπτα ἀγγλικά. Ἐνευστα καταφατικῶς χωρὶς νὰ ἐννοῶ καλὰ καλὰ τί λέγει καὶ ἐπερίμενα μὲ ὑπομονὴν νὰ μάθω διὰ ποῖον λόγον μὲ ὑπέβαλεν εἰς τὸ μαρτύριον τοῦτο.

— Ἐγνώρισα ἓνα Ἀγγλον εἰς Σμύρνην, ἐπρόσθεσεν εἰς τὴν ἰδίαν, Ἀγγλικὴν δῆθεν, γλώσσαν. Ἀξιόλογος ἄνθρωπος. Ἐπαίξε πιάνο λαμπρὰ. Παίζετε πιάνο;

Ἐμολόγησα ὅτι εἶμαι κατὰ τοῦτο ἔνοχος, καὶ ἐξηκολούθησα καπνίζων ἡσύχως καὶ ἀναμένων τὸ τέλος τῆς ὑποθέσεως.

You are Ingleesh?

— Δὲν ἔχω αὐτὴν τὴν τιμὴν.

— Ah, vous êtes français?

Ἀπεκέρυξα καὶ αὐτὴν ἐπίσης τὴν τιμὴν, ὁ δὲ Ἀριστείδης, ἐπιμένων εἰς τὰς ἐθνολογικὰς ἐρεῦνας του καὶ ἐπιθυμῶν νὰ ἐπιδείξῃ τὴν γλωσσολογικὴν πολυμαθειάν του, ἐπρόσθεσε θριαμβευτικῶς:

Sie sind Deutsch?

— Θὰ ἦτο καλλίτερον καὶ διὰ σὲ καὶ δι' ἐμέ, ἀνεφώνησα, ἐὰν ἔπαυες νὰ δολοφονῇς τὰς γλώσσας τῆς Ἑσπερίας καὶ ἀπεφάσιζες νὰ μοῦ ὀμιλῇς τὴν γλώσσάν σου.

Ἡ ἀγανάκτησίς μου δὲν τὸν ἐτάραξε. Μοῦ ἀπέδειξε τὴν φιλοσοφικὴν ὑπεροχὴν του μειδιῶν ἡσύχως, ὥσπν νὰ ἤθελε νὰ δυσωπήσῃ οὕτω παι-

δικὴν ὀργήν, ἔκαμε δεύτερον σιγάρων, τὸ ἦναψε, καὶ ἐξέφρασε τὴν εὐρέσκεϊαν μὲ τὴν ὁποίαν ἤκουσε ζέενν λαλοῦντα τὸσον καλὰ τὴν ἐλληνικὴν. Ἐπειτα μοῦ ἀπηύθυνε σειρὰν ἐρωτήσεων μὲ τὴν συνήθη ἀδιάκριτον περιέργειαν τῆς φυλῆς του. Ἐθέτησε πληροφορίας περὶ τῆς περιουσίας μου, πόθεν τὴν ἀπέκτησα, πόσα ἐπλήρωσα διὰ τὰ ἐνδύματά μου, ἐὰν τὰ ἡγόρασα εἰς τὰ Παρίσια ἢ τὸ Λονδίνον, ἐὰν ἐπαύμαζα τὴν Ἑλλάδα καὶ τοὺς Ἕλληνας, ἐὰν ἤμην ἄγαμος καὶ εἶχα διαθέσιν νὰ πάρω Ἑλληνίδα γυναῖκα, ἐὰν οἱ γονεῖς μου ζοῦν, καὶ πόσους ἔχω ἀδελφούς καὶ ἀδελφάς. Εἰς τὰς παραδόξους ἐρωτήσεις του ἀπεκρινόμην συνοπτικῶς, θέλων νὰ ἶδω ἕως ποῦ θὰ φθάσῃ ἡ πολυπραγμοσύνη του. Ἀφοῦ ἐβαρύνθην ἤρχισα νὰ ἐρωτῶ καὶ ἐγώ, ζητῶν πληροφορίας διὰ λογαριασμόν μου. Ἐμαθα λοιπὸν ἀπὸ τὸν μεταδοτικόν μου Ἀριστείδην ὅτι ὁ καλὸς ἱατρός, ὁ ὁποῖος μὲ ἔστειλε πρὸς θεραπείαν ἐδῶ, εἰς τοὺς κόλπους τῆς φύσεως καὶ τῆς ἀθωότητος, ἐπονομάζεται διὰ λόγους ἀνεξιχνιάστους ὁ βασιλεὺς τῆς Τήνου, ὅτι ἐπικαλεῖται πρὸς τούτοις ὁ Πάρνελ τῆς Ἑλλάδος ἕνεκα τῶν κωλυσιεργητικῶν κατορθωμάτων του εἰς τὴν βουλὴν, ὅπου ἀντιπροσωπεύει ὡς νομοθέτης τὴν νῆσόν του. Ὁ ξενίζων με ἀδελφός του, ἐξ ὧσων ἡδυνήθην ν' ἀντιληφθῶ, εἶναι τύπος μᾶλλον ἰδιόρρυθμος. Πρὸς τοὺς συγχρόνους τρέφει περιφρόνησιν ἀπεριόριστον, ζῇ μὲ τοὺς ἀρχαίους, ἀποστρέφεται δὲ ἰδιαζόντως τὸ ἔθνος τῶν Γάλλων. Ἡ κόρη του ζημιῖται ὡς ὥραία καὶ προκομμένη νέα, ὅλοι δὲ οἱ ἄγαμοι Τήνιοι θεωροῦνται μνηστῆρές της. Τὸ ὄνομά της εἶναι Ἰναρίμη. Ἀφοῦ ἐξεφορτώθην τὸν Ἀριστείδην, ἔγειρα πάλιν εἰς τὸ στῶμα καὶ ἀφῆκα τὴν φαντασίαν μου νὰ δημιουργῇ ποικιλοτρόπως τὴν εἰκόνα τῆς φερούσης τοιοῦτο ἀσύνθετος ὀνομα. Τὴν ἐπλάσα καὶ τὴν ἐξέπλάσα ἀλληλοδιαδόχως ὡς παρθένον χαρίεσσαν, ὡς σχολαστικὴν ψυχράν καὶ υπερήφανον, ὡς ἀθῶαν χωριατοπούλαν τὴν ἐραντάσθην ὡς Τούρκισσαν, ὡς Ἀρμενίαν, ὡς Φράγκισσαν τῆς Ἀνατολῆς. Ἀλλ' οὐδεμίαν τῶν τοιούτων φάσεων μοῦ παρίστα τὴν ἰδανικὴν μου Ἰναρίμην. Διὰ τί ν' ἀναχωρήσῃ ἀπὸ τὴν Εὐνάραν πρὸ τῆς ἀρίξεώς μου;

— Ἀρχαῖος φιλόσοφος, μοῦ ἔλεγε περὶ τοῦ πατρὸς της ὁ Ἀριστείδης. Κρατεῖ ἐδῶ, μακρὰν ἀπὸ τὸν κόσμον, τὴν ὥραιότεραν κόρην τῆς Τήνου, νὰ μὴ τὴν βλέπῃ κανεὶς, νὰ μὴ τὴν μολύνῃ ἄλλο μάτι. Λέγεις ὅτι εἶναι θεὰ δι' αὐτὸν καὶ ὅτι δὲν θεωρεῖ κανένα ἐδῶ ἄξιον ν' ἀτενίσῃ εἰς τὴν θεότητά της. Διὰ τοῦτο καὶ τὴν ἔστειλεν ἅπ' ἐδῶ προτοῦ ἔλθετε. Κάθε χριστιανὸν τὸν ἀπορεύγει, ἐὰν ὅμως εἴσθε ἰδωλολάτρης ἀρχαῖος, νὰ εἴσθε βέβαιος ὅτι θὰ σᾶς ἔκαμνε ἀμέσως γαμβρόν του.

Διὰ τί ἡ αὐθάδης αὕτη νύξιν τοῦ Ἀριστείδου

μ' ἔκαμε ν' ἀνάψω ἀπὸ ἀγανακτήσεων καὶ ἐντροπὴν συγχρόνως; Ἡσθάνομην τὸ ἐρύθημα εἰς τὸ πρόσωπόν μου καὶ ἀρῶ ἐκεῖνος ἀπεσύρθη. Δὲν νομίζω νὰ εἶμαι οὔτε νευροπαθής, οὔτε ἐπιρρεπής εἰς αἰσθηματικότητα, καὶ ὅμως οἱ λόγοι ἐκεῖνοι μὲ ἐτάραξαν καίριως. Ἐφοβοῦμην μὴ συναντηθῶ μὲ τὴν Ἰναρίμην, — ἡσθάνομην εἶδος παραπόνου διατὶ νὰ ἐξορισθῇ ἐξ αἰτίας μου. Ἰσως ἔχει τι τὸ κολακευτικόν διὰ τὴν ἀνδρικήν μας ματαιότητα ἢ ἀπόκρυψις μιᾶς ὥραίας νέας, μὴ τύχη καὶ μᾶς ἴδῃ, — ἀλλ' ὅμως τὸ βάλσαμον τοῦτο δὲν ἐθεράπευε τὴν πληγὴν μου. Ἦμην λυπημένος καὶ ἀγανακτημένος.

Οὕτω διατεθειμένον μὲ ἤρυν ὁ κ. Τελάχας, ὅτε εἰσῆλθε καὶ αὐτὸς εἰς τὸ δωμάτιόν μου. Μὲ ἠρώτησε περὶ τῆς ὑγείας μου μὲ λόγια εὐγενείας μετρημένα, καὶ ὑπέδειξε διάφορα μέσα διασκεδάσεως. Εἶχα ἐνδυθῇ καὶ ἀνεπαύομην ἐπὶ τοῦ σοφᾶ. Ἠκολούθησα προθύμως τὴν συμβουλὴν του ν' ἀναπνεύσω τὸν καθαρὸν πρωϊνὸν ἀέρα εἰς τὸν ἐξώστην. Ἡ λάμψις τοῦ ἡλίου καὶ ἡ γαλήνη τῆς ἐξοχῆς μὲ καθυσήχασαν καὶ ἡσθάνθην ὅτι εὐχαρίστως θὰ ἔμεινα ἐπὶ ὥρας ἐκεῖ, παρατηρῶν τὰς μετακινουμένας σκιὰς τῶν πετρῶν τοῦ ἀνεμομύλου. Ὁ Κος Τελάχας ἐκάθησε πλησίον μου, μὲ τὸ ἀναπόφευκτον σιγάρων εἰς τὰ δάκτυλά του, καὶ ἔστρεφε ποῦ καὶ ποῦ πρὸς ἐμέ βλέμμα ἑταστικὸν ἀλλὰ φιλικόν ὅμως. Ὑποθέτω ὅτι τὸν ἐπησχόλε τὸ κεφάλαιον τῆς ἐθνικότητός μου καὶ ὅτι ἐζήτηι εὐκαιρίαν διὰ νὰ μοῦ ἀπευθύνῃ περὶ τούτου ἐρώτησιν. Ἐν τῷ μεταξὺ τὸν παρετήρουν καὶ ἐγώ. Εἰς τοὺς ζωηροὺς μαύρους ὀφθαλμούς του ἔλαμπεν ἀκτίς ἐνθουσιασμοῦ, ἀντανάκλωσα ἰσως τὴν πρὸς τοὺς ἀρχαίους ἀφοσίωσίν του. Ἄλλως, ἐκ τῆς φυσιογνωμίας καὶ τοῦ ὅλου του παραστήματος, ἡδύνατό τις νὰ τὸν ἐκλάβῃ μᾶλλον ὡς ἀγαθὸν καὶ εὐπορὸν χωρικὸν ἢ ὡς γραμματισμένον παιδαγωγὸν ἢ φιλόσοφον αἰωρούμενον ἄνω τῶν ἐπὶ γῆς. Βλέπων αὐτὸν ἠπόρουν ἐὰν τοιοῦτος ἄνθρωπος ἡδύνατο νὰ ἐξετάζῃ τοὺς ἀστέρας καὶ νὰ ἀναλύῃ τὰ τῆς ψυχῆς του, συγχρόνως δὲ καὶ νὰ ἐκτιμᾷ τὰς ἀπολαύσεις ἀγροτικῆς ζωῆς. — ἐὰν περιπατῶν εἰς τοὺς ἀγρούς μὲ τὸν Πλάτωνα ἢ τὸν Θουκυδίδην ἀνὰ χεῖρας, ἦτο ἱκανὸς νὰ παραμερίσῃ διὰ νὰ μὴ πατήσῃ ἐν ἄνθος ἢ ἓνα μύρμηκα.

— Δὲν φαίνεσθε Γάλλος, μοῦ εἶπε μετὰ τινα σιωπὴν ὁ Κος Τελάχας.

— Τὸ ὄνομά μου εἶναι Γερμανικόν, ἀπεκρίθην ὑπεκφεύγων τὴν ἐξομολόγησιν τῆς ἀληθείας.

— Τόσον τὸ καλῆτερον. Δὲν ἀγαπῶ τοὺς Γάλλους.

— Καὶ ὅμως οἱ συμπατριῶταί σας τοὺς λατρεύουν, εἶπα γελῶν.

— Δυστυχῶς, δυστυχῶς!

— Πῶς τὸ λέγετε τοῦτο, ἀνερῶνησιν. Μὴ

δὲν κατέχη τὴν πρώτην θέσιν ἡ Γαλλία μεταξύ τῶν πολιτισμένων ἐθνῶν :

— Τὸ ζήτημα εἶναι τί ἐστὶ πολιτισμός. Ἐὰν ζητῆς τὴν ἀλήθειαν, τὴν ἀγνότητα, τὴν εὐπρέπειαν, τὴν εὐκοσμίαν καὶ τὴν μετριότητα εἰς ὅλα, κατὰ τὸ ὑπόδειγμα τῶν ἀρχαίων, τότε ἡ Γαλλία τὴν σήμερον πολὺ ἀπέχει τοῦ νὰ πρωταγωνιστῇ εἰς τὸν πολιτισμόν. Βλέπων δὲ τὴν Ἑλλάδα πιθηκίζουσιν τὴν Γαλλίαν, φοβοῦμαι διὰ τὸ μέλλον τῆς πατρίδος μου... Ἑμείνατε πολὺ εἰς Ἀθήνας :

— Ὅχι. Ἡμπορῶ νὰ εἰπῶ ὅτι δὲν τὰς εἶδα ἀκόμη.

— Ἄ, τότε λοιπὸν δὲν θὰ ἐννοήσετε διατί δὲν ἡμπορῶ νὰ ὑποφέρω τὴν Γαλλίαν. Ἄνδρες καὶ γυναῖκες εἰς τὰς Ἀθήνας ὁμιλοῦν τὴν Ἑλληνικὴν ἀθλιέστατα, ἐνῷ ἡδυνάμεθα σήμερον νὰ λαλοῦμεν τὴν γλῶσσαν τοῦ Ξενοφώντος. Ὅλοι δὲ τραυλίζουν τὴν Γαλλικὴν, — πρὸς τί καὶ διατί, Κύριος οἶδε ! Αἱ γυναῖκες ἐνθουσιάζονται μὲ τὸν Ohnet καὶ λατρεύουν τὸν Βίκτωρα Οὐγώ, οἱ ἄνδρες ἀναγινώσκουν τὸν Ζολᾶ. Εἰς τὸ θέατρον παριστάνουν γαλλικὰ vaudevilles, καὶ οἱ πολλοὶ διασκεδάζουν εἰς τὰ café-chantants. Αἱ κυρίαι τῶν Ἀθηνῶν ἐνδύονται μὲ τὰ ἀκριβοπληρωμένα περισσεύματα τῶν περυσινῶν συρμῶν τῶν Παρισίων. Ἐν ἐνὶ λόγῳ, αἱ Ἀθῆναι κατήντησαν παρῳδία ἐλευσινῇ τῶν Παρισίων !

Ὁ γέρον διεκοψέ τὸν λόγον ἀποτόμως, ὥσάν νὰ μετενόησε δι' ὅσα εἶπε μὲ τόσην ἑξαψιν. Ἐσιώπων κ' ἐγώ. Ἀφοῦ ἐκαπνίσσαμεν ὀλίγην ὥραν ἐν σιωπῇ, ἀνέφερα ἐν παρόδῳ περὶ τοῦ ἀδελφοῦ του καὶ ἠρώτησα ἐὰν εἶχε οἰκογένειαν, ἔμαθα δὲ ὅτι ὁ Κωνσταντῖνος εἶχε πρὸ ἐτῶν νυμφευθῇ ὠραίαν Σμυρναίαν, ἡ ὁποία μετὰ τινων μηνῶν συζυγικὴν διχόνοιαν, ἠθέλησε μίαν ἡμέραν νὰ τὸν φονεύσῃ καὶ μετὰ τοῦτο τὸν παρήτησε καὶ ἐφυγεν εἰς Κωνσταντινούπολιν μὲ ἓνα νέον ἀπὸ τὴν Σύρον. Τὸ συζυγικὸν τοῦτο ναυάγιον δὲν ἐνεθάρρυνε τὸν Κωνσταντῖνον πρὸς ἐπανάληψιν τῆς δικμῆς καὶ ἔκτοτε ἐπεζήτησε παρηγορίαν εἰς τὸν ἀγχαμὸν βίον. Ὁ δὲ ξενίζων με Κος Περικλῆς ἀνεκάλυψε, περιηγούμενος τὴν Ἰταλίαν, γυναῖκα καλλίστην τὴν μορφὴν καὶ τὴν ψυχὴν, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ἐδοκίμασε κατ' ἄλλον τρόπον τὴν ἀσάθειαν τῆς συζυγικῆς εὐδαιμονίας· ἡ σύζυγός του, ὁ ἔκτακτος ἐκεῖνος θησαυρός, ἀπέθανε κατὰ τὰς ὥδινας τοῦ πρώτου τοκετοῦ καὶ τὸν ἄφησε μόνον κατ' ἐρημον, μὲ βρέφος εἰς τὴν ἀγκάλην.

Τὸ ἀπόγευμα ὁ Κος Τελάχας ἤλθε πάλιν εἰς τὸ δωμάτιόν μου. Εἶχα μόλις ἐξυπνήσει ἀπὸ τὸν μεσημεριάτικον ὕπνον μου. Μὲ ἠρώτησε ἐὰν ἤρεσκόμην εἰς τὴν μελέτην τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς. Ἡ καταφατικὴ καὶ ἐνθουσιώδης ἀπάντησίς μου τὸν ὑπερηυχαρίστησε. Ἐλαμψε τὸ πρόσωπόν του καὶ ἡ πρὸς ἐμὲ συμπεριφορὰ του μετεβλήθη ἀ-

μέσως ἐπὶ τὸ οἰκειότερον. Μὲ προσεκάλεσε νὰ τὸν συνοδεύσω εἰς τὸν περίπατόν του, εἰς τὸν κῆπον καὶ τὸν ἀμπελῶνά του. Ἡ συνομιλία μὲ ἄνθρωπον τόσον ἀφελῆ τὸν χαρακτήρα, τόσον καλλιεργημένην τὴν διάνοιαν, ἦτο πολὺ ἐνδιαφέρουσα. Ἰσως εἶχε τι τὸ ἀποκλειστικὸν καὶ τὸ σχολαστικὸν ἡ ὑπερβολικὴ του λατρεῖα πρὸς τὸ παρελθόν καὶ ἡ περιφρόνησις διὰ τὸ παρόν, ἀλλὰ πόσον πρωτότυποι καὶ ἀσυνήθεις ἦσαν αἱ σκέψεις τὰς ὁποίας ἀπερίττως καὶ ἀπλῶς μοῦ ἐξέθετε κατὰ τὸν περίπατόν μας. Ἄλλ' ὅμως, μὲ ὅλην τὴν ἀγάπην μου πρὸς τοὺς ἀρχαίους, καὶ μὲ ὅλας τὰς συζητήσεις περὶ τῶν Ἑλλήνων συγγραφέων, δὲν ἡδυνάμην οὔτε ἐπὶ στιγμὴν νὰ διώξω ἀπὸ τὸν νοῦν μου ἓν ὄνομα : Ἰναρίμη. Μὲ κατεῖχεν ἡ ἐπιθυμία — ἐπιθυμία ἀκατάσχετος — ν' ἀκούσω τι περὶ αὐτῆς. Ἐπὶ τέλους δὲν ἐκρατήθην καὶ μετὰ τινα διακοπὴν τῆς ὁμιλίας μας, ἠρώτησα ἄνευ προσομιῶν :

— Εἶναι ἑγγαμος ἡ κόρη σας ;

— Ὁ Κος Τελάχας μὲ ἐκύτταξε μὲ βλέμμα ὑποπτον καὶ ἀπεκρίθη ψυχρῶς :

— Ἡ κόρη μου εἶναι πολὺ νέα. Ἐχω καὶ ῥὸν ἀκόμη νὰ σκεφθῶ περὶ γάμου της.

— Καὶ δὲν ζῇ ἐδῶ μαζὶ σας, ἐπανέλαβα μὲ ἀδιὰκρισιν ἀξιοσυγχώρητον.

— Ἐπὶ τοῦ παρόντος μένει εἰς τῆς θείας της, εἰς Μουσουλῶν.

Ἐπρεπε νὰ μὴ ἐπιμείνω περισσότερον ὁμιλῶν περὶ τῆς θυγατρὸς του, ἀλλ' ἐξηκολούθησα :

— Μοῦ εἶπαν ὅτι εἶναι ὠραιότατη.

— Σὺς εἶπαν τὴν ἀλήθειαν, ἀπεκρίθη ὁ γέρον.

Ἐννόησα ὅτι περισσότερα δὲν ἐχρειάζοντο. Ὁσον ὁμιλητικὸς ἦτο ὁ Κος Τελάχας προκειμένου περὶ τῶν ἀρχαίων, τόσον ἐφαίνετο ὀλιγόλογος εἰς τὰ περὶ τῆς θυγατρὸς του.

Ἐπέρασα οὕτω τρεῖς ἡμέρας εἰς Ξυνάραν. Ὁ Ἀριστείδης ἐξηκολούθει νὰ μ' ἐνοχλῇ ἀδιαλείπτως μὲ τὴν προπετὴ οἰκειότητά του καὶ τὰς προπετεστέρας ἐξομολογήσεις του. Ὁ Ἀριστείδης εἶναι εἰς τῶν πολλῶν θυγαστῶν τῆς Ἰναρίμης, ὡς φαίνεται δὲ νομίζει ὅτι ἔβαλε κάτω ὅλους τοὺς ἄλλους ἀφοῦ ἔλαβε ἀπὸ τὸν πατέρα της τὴν τιμὴν καὶ τὸ ἀξίωμα ἀρχιαγωγιάτου της.

Τὸ πρῶτον ἐπεριπάτου μόνος εἰς τοὺς λόφους γύρω τοῦ χωρίου, τὸ ἀπόγευμα συνῶδευα τὸν Κον Τελάχην εἰς τοὺς κήπους καὶ τοὺς ἀγρούς του. Χάρις εἰς τὴν ἡσυχον καὶ τακτικὴν αὐτὴν ζωὴν καὶ εἰς τὸν καλὸν ἀέρα τῆς Τήνου μοῦ ἐπέκρασεν ἐντελῶς ἡ ἐκ τοῦ πυρετοῦ ἀδυναμία. Μαζὶ δὲ μὲ τὴν ὑγείαν τοῦ σώματος μοῦ ἐπανῆλθε καὶ τῆς ψυχῆς ἡ εὐρωστία καὶ ἂν δὲν μ' ἐκυρίευσ μία ἀόριστος περιέργεια, ἂν δὲν μ' ἐθασάνιζε ἡ συναίσθησις ὅτι ἐμχταιώθη μυστηριώδης ἐλπίς μου, θὰ ἐσκεπτόμην ἤδη ὅτι ἦτο καιρὸς νὰ ἐπιστρέψω εἰς Ἀθήνας.

Τὴν τετάρτην ἡμέραν τῆς ἀφίξεώς μου εἰς Τήνον, εἰσηγγόμην εἰς τὴν αἴθουσαν μετ' ὁν σκοπὸν νὰ περάσω μίαν ἢ δύο ὥρας φυλλομετρῶν τὰ βιβλία τοῦ Κου Τελάρχου. Ἐνῷ ἔβλεπα ἀπὸ τὸ παράθυρον τὸ ἡρεπωμένον ἀπέναντι Κάστρον — τοῦ ὁποίου ἡ ἐρήμωσις ἐφαίνετο μεγαλειτέρα ἐτι ὑπὸ τὴν λάμψιν τοῦ ἡλίου, τοῦ φωτίζοντος τὰς γυμνάς του πλευράς — ἤκουσα ὀπισθὲν μου, ἐκ τοῦ ἀντιθέτου παραθύρου, ὕστερικὰ ἀναστενάγματα διακοπτόμενα ἀπὸ παραινετικὰς ἐπιπλήξεις. Ἀπορῶν τί ἔπαθε ἡ Ἀνουντιστά, εἰ διετάραξε τὴν ἡρεμον δραστηριότητά της, ἐπλησίασα εἰς τὸ πρὸς τὴν αὐτὴν παράθυρον. Κάτω ἐκαί μία χωρική, ἡλιοκαῆς, ρυτιδωμένη, κλαίονσα, γονατιστή, προσήλανε τὰ βλέμματα πρὸς ἄλλην γυναῖκα καθήμενην, ἐνώπιον μικρῆς τραπέζης, μετὰ τὰ νῶτα πρὸς τὸ μέρος μου ἐστραμμένα. Ἡ στάσις της εἶχε τόσῃν χάριν, αἱ γραμμαὶ τῆς νεαρᾶς της μορφῆς ἐμαρτύρουν τόσῃν μεγαλοπρέπειαν. . . Τὴν μικρὰν κεφαλὴν της ἐκάλυπτε καὶ μοῦ ἔκρυπτε κάτασπρο μαντίλι, μετὰ κίτρινον καὶ κόκκινον κέντημα εἰς τὰ ἄκρα.

[Ἐπειτα συνέχισα] Κατὰ τὸ ἀγγλικὸν ὑπὸ Δ. Β.

ἈΘΗΝΑΪΚΗ ἨΧΩ

Ὁ Σαίξπηρ παρίστα τὸν Ἀμλέτον λέγοντα πρὸς τὸν Πολώνιον, προκειμένου περὶ δράματος σχοινοτενοῦς :

— Θὰ τὸ στελῶμεν εἰς τὸν κουρέα μαζὺ μετὰ τὴν γενειάδα σου !
νομίζων, ὅπως μέχρι τοῦδε καὶ ἡμεῖς ἐδῶ, ὅτι μόνον διὰ κούρευμα σκηνικῶν ἔργων εἶνε καλοὶ οἱ κουρεῖς. Ἀλλ' ἡ φράσις τοῦ ποιητοῦ δὲν ἔχει πλέον καμμίαν σημασίαν, ἀφότου ἤρχισαν καὶ οἱ κουρεῖς μας νὰ γράφωσι δράματα καὶ μάλιστα, ὀλιγώτερον πολλῶν ἄλλων μετὰ ἀξιώσεις, ἔχοντα ἀνάγκην κουρέματος . . .

Ἦτο καὶ πρότερον γνωστὸς εἰς τὸ ἀθηναϊκὸν κοινὸν ὁ διευθυντὴς τοῦ κουρείου Ἀψε-Σβύσε καὶ ἐκ τῶν κατὰ τῆς πιτυρίδος καὶ τῆς φαλάκρας φαρμάκων, τὰ ὁποῖα αὐτὸς ἐφεῦρε, καὶ ἐκ τῶν δημοτικῶν στίχων τοὺς ὁποίους κατὰ διαφόρους περιστάσεις ἐδημοσίευσεν, καὶ ἐκ τῶν ἀπὸ σκηνῆς χορῶν καὶ ἀσματικῶν, ὅταν ἔλαθε μέρος εἰς τὴν διδασκαλίαν ἐνδὸς ἐθνικοῦ λεγόμενου δράματος ἢ ἀλλὰ μόνον ἡ ἀνέλπιστος καὶ πρωτοφανὴς ἐπιτυχία τῆς Χάϊδως του ἀπὸ τοῦ θεάτρου τῆς Ὁμοιοφίας, ἀνέδειξε τὸν ἰδιόρρυθμον κουρέα ἐντὸς μιᾶς νυκτὸς πρώτης τάξεως ἀθηναϊκὴν προσωπικότητα. Αὐτοσχέδιος λαμπροφωρία, τὴν ὁποίαν ἠκολούθησαν μετ' ἀληθοῦς ἐνθουσιασμοῦ οἱ πολλοὶ ἀχροαταί, ὠδήγησεν ἐνθραμβῶ τὸν κ. Μελισσιώτην ἀπὸ τοῦ θεάτρου εἰς τὸν κουρεῖόν του. Ὅλοι ἀνεξαίρετως αἱ ἐφημερίδες ἐδημοσίευσαν κρίσεις περὶ τοῦ ἔργου καὶ τοῦ συγγραφέως ἐνθουσιῶδεις καὶ σοβαρὰς, μὴδ' αὐτοῦ τοῦ κ. Πιστάλη καθυστερήσαντες, ὁποῖος, ὡς θέλει ἡ Ἀ-

κρόπολις, ἀποτελεῖ παρ' ἡμῖν τὸ ὑπατον κριτήριον τῆς δραματικῆς τέχνης. Κρίσεις, σχόλια, συζητήσεις, ἀναλύσεις, εὐφυολογίαι καὶ μεταξὺ τῶν ὀλίγων καὶ μεταξὺ τῶν πολλῶν. Ὁ τοιοῦτος ἐξερρησμός τῆς κοινῆς περιεργίας ἔσχεν ὡς ἀποτέλεσμα τὴν ἔκτακτον ἐκείνην συρροὴν τοῦ κόσμου κατὰ τὴν δευτέραν ἐνδιαφέρουσαν παράστασιν, — καθ' ἣν ἡμέραν γράφω πρόκειται νὰ δοθῇ ἡ πέμπτη, — ὁμοίαν τῆς ὁποίας, κατὰ τὸ παράδοξον, ἀμφιβάλλω ἂν ἀνέγραψαν ἀκόμη τὰ θεατρικὰ μας χρονικά.

Ἐκρέμεντο οἱ θεαταὶ στοῦς τοίχους σὺν σταφύλια λέγει καὶ ὁ Ρωμῆος τοῦ κ. Σουρή, ὀλόκληρος σχεδὸν ἀφιερωμένος εἰς τὴν Χάϊδω ἑπαίχθη δὲ τὸ δράμα μετὰ θριαμβευτικῆς ἐπιτυχίας, κατακτήσαν τὰς συμπαθείας ἔχι μόνον τῶν ἀπλοϊκῶν συναδέλφων τοῦ κουρέως, οἱ ὁποῖοι παρίσταντο ἐν σώματι, ἀλλὰ καὶ πολλῶν τῶν καλουμένων λογίων, τῶν ὁποίων λεπτοτέρα θεωρεῖται ἡ φιλοκαλία καὶ αὐστηρότεροι αἱ ἀπαιτήσεις. Ὁ κ. Φιλοποίμην Παρκατευαίδης ἐπὶ παραδείγματι, — διὰ νᾶναφῶ τὸν ἐνθουσιωδέστερον, — ἐθεάθη ὑπερύψηλος καὶ δακρυρροῶν κατὰ τὴν παράστασιν, συνῶδευσε δὲ μετ' αὐτὴν τὸν συγγραφέα μέχρι τῆς κατοικίας του, ὅπου τοὺς φίλους περιέμενεν ἄμνους ὀδελίας, καὶ ἔφαγε καὶ ἔπιε καὶ ἐχόρευσε . . . Ἡ παραδοξότερα τῶν ἰδεῶν, ἡ ὁποία ἐπεφοίτησέ ποτε εἰς τὸν νοῦν κουρέως, νὰ γράψῃ δηλαδὴ δράμα ἀγροτικόν, ἐστέρθη ὑπὸ παραδόξῳ ἀλλὰ σημαντικῇ ἐπιτυχίᾳ. Ὅλων δὲ τῶν ἀχροατῶν τοῦ ἔγινεν τὸ εἶδωλον ὁ κουρεὺς — συγγραφεὺς — ἡθοποιὸς μετὰ τὴν ἐθνικὴν ἐνδυμασίαν καὶ τὴν λιγυράν μολπὴν λαθὼν μέρος εἰς τὴν παράστασιν τοῦ ἔργου του, ὅσον ποτὲ δὲν ἔγινεν ἢ θὰ γίνῃ τῶν πελατῶν του, τοὺς ὁποίους πολλακίς ἐδασάνισεν ἀπαγγέλλων τοὺς δραματικὸς ἢ λυρικοὺς του στίχους μετὰ τὴν ἔρρινον καὶ κωμικὴν διακεκομμένην φωνὴν του, στρεβλοῦσαν τὰς λέξεις καὶ κινούσαν τὴν ἰλαρότητα καὶ κατὰ τὰς μᾶλλον παθητικὰς ἀποστροφάς.

*

Ἀξίζει μὰ τὴν ἀλήθειαν νὰ μᾶς ἀπασχολήσῃ σήμερον τὸ περίεργον φαινόμενον. Ἐχομεν μάλιστα, ἂν θέλετε, ὑποχρέωσιν νὰ τὸ ἀναλύσωμεν καὶ νὰ τὸ ἐπεξηγήσωμεν πρὸς τοὺς ἀναγνώστας τῆς Ἐστίας, ὅσοι μὴ ἰδόντες τὴν Χάϊδω δὲν θὰ ἐσχημάτισαν βεβαίως συγκεκριμένην περὶ αὐτῆς καὶ τοῦ ποιητοῦ τῆς ἰδέαν ἐκ τῶν πολλῶν καὶ ἀτασθάλων τῶν γραφέντων εἰς τὰς ἀθηναϊκὰς ἐφημερίδας.

Ἐκ τῶν μᾶλλον ἰσχυρῶν αἰτίων τῆς ἐπιτυχίας τοῦ ἔργου ἦτο ἡ κατ' αὐτοῦ προκατάληψις. Τὸ κοινὸν ἐπήγγινεν τὴν πρώτην φορὰν περίεργον, νὰ γελᾷ καὶ ν' ἀστείουθῃ μᾶλλον προσδοκῶν ἢ νὰ συγκινηθῇ. Κουρεὺς νὰ τολμήσῃ νὰ παρουσιασθῇ ὡς δραματικὸς συγγραφεὺς, αἶ, δὲν θὰ ἦτο μικρὰ ἢ ἀπέλαυσις ! Ἀλλὰ τὸ ἔργον καθεὶς ἄλλο ἐφάνη παρὰ γελῶν. Ἡ διάψευσις τῶν πρώτων ἐλπίδων καὶ ἡ μετατροπὴ τῆς ἐντυπώσεως, ἡ γεννήσασα εὐθὺς τὴν ἀντίδρασιν, διέθεσε τὸ κοινὸν εὐμενέστατα, ἀπὸ τῆς παρουσίας δὲ τοῦ ποιητοῦ εἰς τὴν σκηνὴν ὡς ἡθοποιῦ, τὰ χειροκροτήματα ἐξηκολούθησαν ραγδαίᾳ μέχρι τέλους τῆς παραστάσεως. Ἡ ἐπιτυχία ἐξησφαλίσθη. Ὁ κόσμος ἔφυγεν ἔνθους αἱ ἐφημερίδες ἔγραψαν